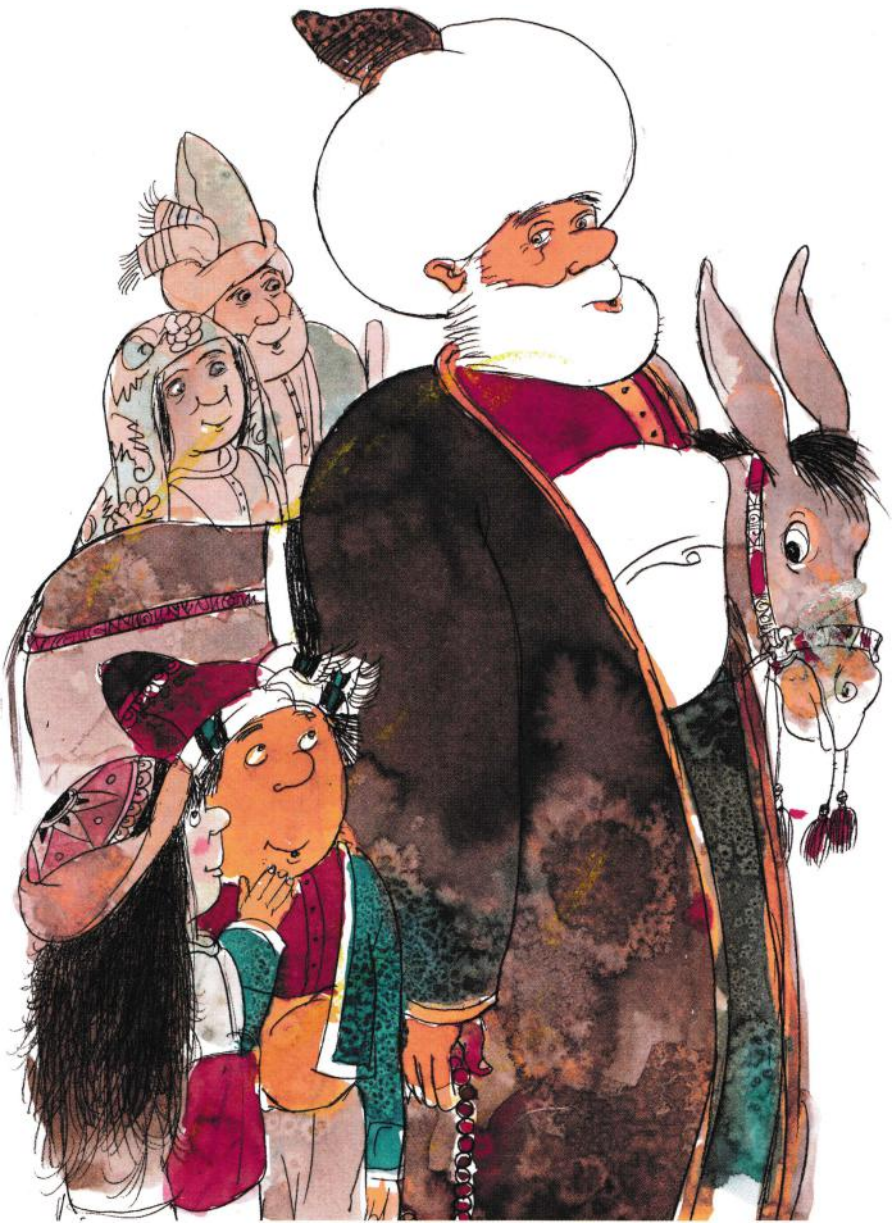
AZİZ NESİN

Nasrettin Hoca

GÜLÜTLER

Resimleyen:
Mustafa Delioğlu

ÇOCUK CENNETİ KİTAPLIĞI
NESİN YAYINEVİ

AZİZ NESİN

Nasrettin Hoca

GÜLÜTLER

Resimleyen: **Mustafa Delioğlu**

NESİN YAYINEVİ

Bu kitabın telif hakkı Nesin Vakfınındır.
Aziz Nesin, yapıtlarının telif haklarını tümüyle Nesin Vakfına bağışlamıştır.
Nesin Vakfının amacı, kimsesiz, yoksul ve eğitime muhtaç çocukları, ilköğretimden başlayarak bir yüksekokul bitirinceye ya da bir meslek edininceye dek her türlü gereksinimlerini sağlayarak barındırmaktır.

Nesin Vakfı bağış hesabı (TL):
Ziraat Bankası, Çatalca Şubesi, 130 - 952 22 32 - 5001
IBAN: TR710001000130095222325001
Posta çeki, 164 0009
Diğer bağış hesapları ve bilgi için:
e-posta: nesinvakfi@nesinvakfi.org • www.nesinvakfi.org

Nesin Yayıncılık A.Ş.
İnönü Mahallesi Çimen Sokak No: 50/A Elmadağ Şişli/İstanbul
Tel: 0212 291 49 89 • Faks: 0212 234 17 77
e-posta: nesin@nesinyayinevi.com • www.nesinyayinevi.com

İlk basım: Ağustos 2006 (2000 adet)
İkinci basım: Nisan 2013 (1500 adet)

Grafik Tasarım: İlhan Bilge
Resimleyen: Mustafa Delioğlu

001 90 57 015 - 197
ISBN 978-605-4702-15-2

Baskı ve cilt: Yazın Basın Yayın Matbaacılık Turizm Tic. Ltd. Şti.
Çiftehavuzlar Cad. Prestij İş Merkezi No: 27/806 Zeytinburnu/İstanbul
Tel: 0212 565 01 22 Sertifika No: 12028

İçindekiler

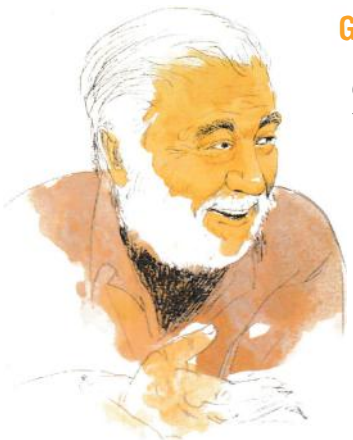
Önsöz ... 4
Parayı veren düdüğü çalar ... 6
Ye kürküm ye ... 6
Tam açlığa alışacakken ... 6
Devenin başı ... 6
İpe un sermek ... 7
Yorgan gitti kavga bitti ... 8
İçinde olma da neresinde olursan ol ... 8
Mavi boncuk kimdeyse gönlüm onda ... 8
Dağ yürümezse abdal yürür ... 8
Sen de haklısın ... 9
Biraz da biz ölelim ... 10
Ayağını sıcak tut ... 10
Fincancı katırlarını ürkütmezsen ... 10
Dostlar alışverişte görsün ... 11
Acemi bülbül bu kadar öter ... 12
Bindiği dalı kesmek ... 12
Geç yiğidim geç ... 12
Buna değmiş buna değmemiş ... 13
Anası ağlayacak ... 14
O konuşursa bu da düşünür ... 14
Kazın ayağı öyle değil ... 14
Göster marifetini ... 15
Kendi bildi ve gözü açılmadık sığırcık yavrusu ... 16
Işığı gören fırlıyor ... 16
Çömlek hesabı ... 16
El, elin eşeğini türkü çağıra çağıra arar ... 16
Sesi yarın çıkar ... 17
Suyunun suyu ... 18
Koyduğum yerde otluyorsun ... 18
Yoksulun malı gözü önünde gerek ... 18
Umut bir şu dağın ardında ... 19
Hergün bayram olsa ... 20
Ne sen sor ne ben söyleyeyim ... 20
Ölme eşeğim ölme, yoncalar bitsin ... 20
Kuşa benzetmek ... 20
Testiyi kırdıktan sonra neye yarar ... 20
Düğünden gelişini de bilirim ... 21
Unun var, yağın var, şekerin var, helva yapıp yesene ... 22
İşi sağlam kazığa bağlayınca nasıl da gülersin ... 22
Tarifesi bende ... 22
Kendim yaptım ama ben de beğenmedim ... 22
Ya kokusu ... 23
Aklımda duracağına karnımda dursun ... 24
Ağaçtan öteye yol görünür belki ... 24
Bana görünme de ... 24
Keramet kavuktaysa ... 24
Al aptesini ver pabucumu ... 25
Geçinmeye niyetim yok ki adını öğreneyim ... 25
Gençliğini de bilirim ... 25
Ya tutarsa ... 25
Eşeğin sözüne mi, benim sözüme mi ... 26
Kara kaplı kitap ... 26
Haspaya yaraşır ... 26
Buyrun cenaze namazına ... 26
Allah taksimi mi kul taksimi mi ... 27
Kördöğüşü ... 28
Hırsızın hiç mi suçu yok ... 28
Bilenler bilmeyenlere öğretsin ... 28
Görüp göreceğin rahmet bu ... 29
Sahibi ölmüş eşeği kurtlar yer ... 29
Elin ağzı torba değil ki büzesin ... 29
Katırın gittiği yerde ... 30
Damdan düşen halden bilir ... 30
İtleri salmışlar taşları bağlamışlar ... 30
Sen içerden ben dışardan ... 30
Sana göre hava hoş ... 30
Yoksa ben bilirim yapacağımı ... 31
Dizin ... 32

AZİZ NESİN

Nasrettin Hoca

GÜLÜTLER

Bu kitapta Nasrettin Hoca'nın salt atasözü, deyim ve özsöz olarak dilimize girmiş olan gülütleri derlenmiştir

Gülüt ne demektir?

Gülüt, "gülmek" fiilinden yapılmış bir isimdir, gülünecek şey demektir. Eskiden "gülüt" yerine Arapça "fıkra" diyorduk. Ancak "fıkra" sözcüğünün daha başka şu anlamları da vardı:

- Fıkra, günlük gazetelerde hergün aynı yerde çıkan yazılar.
- Fıkra, yasaların içinde sayıyla ayrılmış maddelerin ayrı ayrı bölümleri.
- Fıkra, biçok Batı dilinde "anekdot" yada "*tost*" ve "*joke*" yerine kullanılır. (Biz "gülüt" diyoruz)
- Fıkra, belkemiği omurunun herbir bölümü.
- Fıkra, yazılmış bir kısa gazete haberi.
- Fıkra, paragraf anlamına da kullanılır.

Bunlar gibi daha pekçok ayrı anlamlara geliyor fıkra. Buyüzden fıkranın anlamları karışıyor. Bu karışıklığı önlemek için, alaylı ve şakalı kısacık öykü, gülünecek bir söz yada yazı anlamına gelen "fıkra" yerine Türkçesi olan "gülüt"ü yeğliyoruz.

Gülüt gibi, yine "gülmek" sözcüğünden türetilmiş başka sözcüklerimiz de var. Örneğin Arapça "mizah" yerine "gülmece", Fransızca "komedi" yerine de "güldürü" diyoruz.

Gülüt nedir? Gülüt, dinleyenleri yada okuyanları güldüren, çok kısa, alaylı, şakalı, yergili, güldürücü olan sözlü yada yazılı öykü demektir. Bektaşi gülütleri, İncili Çavuş gülütleri, Ezop gülütleri, Nasrettin Hoca gülütleri gibi...

Nasrettin Hoca'nın kitaplarda 100-200 arasında gülütü derlenmiştir. Bu gülütlerden kimisi, dilimizde atasözü, deyim ve özsöz olmuştur. Ben atasözü, deyim ve özsöz olmuş Nasrettin Hoca gülütlerini bu kitapta çocuklar için derledim. Nasrettin Hoca gülütlerinin sonunda vurgulanan bir sonuç, bir yargı vardır. İşte, atasözü olan, deyimleşen, özsözleşen, Nasrettin Hoca gülütlerinin sonunda vurgulanan bu yargıdır.

Nasrettin Hoca gülütleri ne zaman anlatılır?

Nasrettin Hoca gülütleri, durup dururken, gelişigüzel anlatılmaz. Önümüze öyle bir olay, öyle bir sorun çıkar ki bu, Nasrettin Hoca gülütlerinden birindeki olaya ve soruna çok benzer. İşte önümüze çıkan o soruna bir çözüm yolu göstermek üzere, Nasrettin Hoca'nın o soruna benzer durumdaki gülütü anlatılır. Buyüzden Nasrettin Hoca gülütleri yediyüzelli yıldanberi yinelenmekteyken yine de eskimez ve onlardan bıkılmaz. Oysa, bir sorunumuzu çözmeye yaramayan başka gülütleri ikinci kez dinleyemeyiz. Onlar eskir. Nasrettin Hoca gülütleri hiç eskimez.

Nasrettin Hoca gülütleri nasıl anlatılır?

Nasrettin Hoca gülütleri, uzata uzata, ballandıra ballandıra anlatılmaz. Oysa masallarımızı, tersine, uzata uzata, ballandıra ballandıra anlatırız.

Nasrettin Hoca gülütleri, sözü hiç uzatmadan ve elden geldiğince enaz sözcükle anlatılmalıdır. Ne kerte kısa anlatılabilirse, o kerte etkili ve güldürücü olur. Bundan başka, Nasrettin Hoca gülütlerinin sonundaki yargıyı yada yargı çıkarılacak olan sonucu vurgulayarak söylemeye özen göstermelidir.

Sevgili çocuklar, sizler için bu kitapta derlediğim atasözü, deyim ve özsöz olmuş Nasrettin Hoca gülütlerini sever de onları sırası ve yeri gelince anlatırsanız çok sevineceğim.

Nesin Vakfı
13 Temmuz 1988

Doğumundan önce ve ölümünden sonra yaşayan dünyadaki tek insan kimdir?

Nasrettin Hoca'nın sevgili torunları!

Biliyorum, sizler de benim gibi, bilgiçlik taslayanları da, bilgiçlik taslamayı da sevmezsiniz. Öğrenilmesi en zor sanılan bilimler bile, iyi öğretme yöntemi bulunabilirse, tıpkı oyun oynar gibi güle oynaya beğeniyle öğrenilebilir. Yaşamda en sağlam, en doğru bilgilerimiz de işte böyle kendiliğinden öğrendiklerimizdir.

Öyleyse, gelin hep birlikte bir oyun oynayalım, bir bilmece oyunu... Size soracağım bilmece şu: Hem doğumundan önce, hem ölümünden sonra yaşamış insan kimdir?

Düşünün bakalım, bilirseniz dünyayı size vereceğim.

Bu bilmeceyi bilmeniz için size ipucu da vereyim. Bilindiği gibi her insan belli bir tarihte doğar, belli bir tarihte de ölür. Ama kimi insanlar tarihe geçer. Tarihe geçen bu kişilere, tarihsel kişiler deriz. Örneğin, Fatih Sultan Mehmet, Mimar Sinan, Mustafa Kemal Atatürk tarihsel kişilerdir.

Bir de, gerçekte yaşamamış, ama yine de adları sanları bilinen kişiler vardır. Bunlara toplumsal kişiler denir. Toplumsal kişileri toplum yaratır ve yaşatır.

Tarihsel bir kişi, zamanla toplumsal bir kişilik kazanabilir. Toplum, bir tarihsel kişiyi benimser, özümserse, ona toplumsal bir kişilik de verir. İşte Nasrettin Hoca böyle bir kişidir; yani hem belli bir tarihte doğup ölmüş bir tarihsel kişidir, hem de toplumun benimseyip özümsediği, simgeleştirdiği bir toplumsal kişidir.

Nasrettin Hoca bundan yediyüzelli yıl kadar önce Sivrihisar ilçemizin Hortu köyünde doğmuş, bir süre Sivrihisar'da bulunmuş, sonra ölümüne dek Akşehir'de yaşamış ve orada ölmüştür. Mezarı da Akşehir'dedir. Demek Nasrettin Hoca, bir tarihsel kişidir. Ama Türk halkı, bir tarihsel kişi olan Nasrettin Hoca'yı öyle benimsemiş, öyle özümsemiş, Nasrettin Hoca'yı kendisi ve kendisini de Nasrettin Hoca saymış ki, sonunda toplumsal kişilik kazanan Nasrettin Hoca, Türk halkının kendisi olup çıkmış. Türk halkı yediyüzelli yıldanberi kendi düşüncelerini, duygularını, Nasrettin Hoca'nın ağzından söylemiş ve Nasrettin Hoca'nın ağzından dinlemiş. Böylece halkımız hiç durmadan yeni yeni Nasrettin Hoca gülütleri yaratmış.

Bütün tarihsel ve toplumsal kişiler, ölümlerinden sonra da adlarıyla, anılarıyla, ünleriyle, yapıtlarıyla toplumda yaşarlar. Örneğin, tarihsel kişilikleri olanlardan Fatih Sultan Mehmet tarihte bir dönem açmış olmasıyla, Mimar Sinan yapıtlarıyla, Atatürk Cumhuriyetimizi kurmuş olmasıyla, ölümlerinden sonra da toplumda yaşamaktadırlar; yani hem tarihsel, hem toplumsal kişidirler. Ama hiçbir tarihsel ve toplumsal kişi doğumundan önce yaşamamıştır. Yalnız bitek toplumsal kişi vardır ki o, hem doğumundan önce, hem de ölümünden sonra yaşamaktadır. İşte bu ölümsüz kişi Nasrettin Hoca'dır.

Türk halkının yarattığı gülütlerine göre Nasrettin Hoca, daha doğumundan önceki zamanların olaylarına karışmış, doğmadan önceki olayları yaşamıştır. Örneğin halkımız Hoca'yı, gülütlerinde O doğmadan üçyüz yıl önce yaşamış olan Mansur-al-Hallaç'la birlikte yaşatmıştır. Böylece Nasrettin Hoca, zamanın gerisine doğru uzanmış olur.

Bununla da kalınmıyor. Nasrettin Hoca öldüğünde Amerika daha keşfedilmemişti. O zaman Amerika keşfedilmediğine göre, Nasrettin Hoca'nın yaşadığı dönemde Avrupa'da, Asya'da daha tütün bilinmiyor demektir. Çünkü bildiğiniz gibi bütün dünyaya tütün Amerika'nın keşfinden sonra Amerika'dan getirilip yayılmıştır. Oysa Türk halkının yarattığı gülütlerinde Nasrettin Hoca tütün çubuğu, cıgara içmektedir. Demek Nasrettin Hoca'mız, ölümünden çok sonraları keşfedilmiş olan Amerika'dan gelen tütünü içebilmiş, yani ölümünden sonra da yaşamıştır. Böylece Nasrettin Hoca, zamanın hem ilerisine hem berisine doğru da uzanmış olur.

Şimdi bilmecemizin yanıtını verebilirsiniz: Doğumundan önce de, ölümünden sonra da yaşamış olan dünyadaki tek insan Nasrettin Hoca'dır. Ölümünden sonra da yaşamış başka tarihsel ve toplumsal kişiler vardır, ama doğumundan önce de yaşamış olan dünyadaki tek kişi Nasrettin Hoca'dır.

Nasrettin Hoca kertesinde Türk halkını belirleyen, Türk halkının ortaklaşa niteliklerini, duygu ve düşüncelerini gösteren, Türk halkını simgeleyen başka birisi daha yoktur.

İşte sevgili çocuklar, sevgili çocuklarım, buyüzden yazıma başlarken sizlere "Nasrettin Hoca'nın sevgili torunları!" diye seslendim. Biz hepimiz Nasrettin Hoca'nın çocuklarıyız. Çünkü yediyüzelli yıldanberi onun kalıtını bölüşe-üleşe bitiremiyoruz. Sizler de onun kalıtını daha artırıp zenginleştirerek sizden sonraki kuşaklara kalıt olarak bırakacaksınız.

Bilmeceyi bildiniz. Sözümde durup dünyayı size veriyorum sevgili çocuklarım; bu güzel, bu yaşanılası dünya sizin olsun. Yaşadığınız dünyanın sizin olabilmesi için, onun güzelleşmesinde, iyileşmesinde katkınız olması gerekir.

Biz, bizden öncekilerden aldığımız bu güzelim dünyayı kendi katkılarımızla daha da güzelleştirmeye çalıştık; şimdi bu dünyayı bütün yüreğimizle, bütün gönlümüzle size kalıt bırakıyoruz. Nasrettin Hoca'nın sevgili torunları, benim sevgili, benim canım çocuklarım. İşte dünya, sizindir! Onu daha, daha, daha güzelleştiriniz!

Feneryolu
17 Haziran 1975

Parayı veren düdüğü çalar

Pazara giden Hoca'nın başına üşüşen çocuklar, "Bana düdük getir pazardan...", "Bana düdük al!" demeye başlamışlar. İçlerinden salt biri, düdüğün parasını vermiş Hoca'ya.

Akşam pazardan dönen Hoca, parayı verene düdüğü uzatmış. Öbürleri,

— Hani bizimkiler? diye sorunca Hoca,

— Eeee, demiş, parayı veren düdüğü çalar.

Ye kürküm ye

Hoca çağrılı olduğu bir ziyafete gündelik kılığıyla gittiği için kendisine kimse aldırış etmemiş. Bunun üzerine evine koşup kürkünü giymiş, ziyafetin verildiği eve dönmüş. Çok ağırladıkları Hoca'yı başköşeye buyur etmişler. Sofra kurulunca en güzel yeri Hoca'ya vermişler. Hoca kürkünün yakasını çorba kâsesine daldırıp,

— Buyur! Ye kürküm ye, ye kürküm ye! demeye başlamış.

Şaşırıp nedenini soranlara,

— Nasıl olsa ikram kürke, yemeği de o yesin... demiş.

Tam açlığa alışacakken

Uzun süren bir kış, Hoca'nın eşeğine vereceği arpa, saman iyice azalmış. Bunun üzerine Hoca eşeğine verdiği arpayı, samanı gittikçe azaltmış.

Günden güne azalta azalta, hayvana iki üç günde birazcık yem vermeye başlamış. Bigün ahıra girince ne baksın, eşek ölmüş. Hoca kendi kendine,

— Yazık oldu, demiş, tam açlığa alışacaktı, ömrü elvermedi.

Devenin başı

Nasrettin Hoca karısının eğirdiği ipliği yumak yapar, pazardaki iplikçilere satarmış. Kurnaz iplikçiler Hoca'nın elinden iplik yumaklarını emeğin hakkından çok daha ucuza alırlarmış. Bigün Hoca yolda bir deve başı bulmuş. Eve götürüp iplikleri bu deve başının üstüne sarmış, kocaman bir yumak yapmış. Götürmüş pazara. İplikçi, büyüklüğüne göre yumağa yine çokaz fiyat vermiş. Hoca nasıl olsa yumağın içinde deve başı var diye bu ucuz fiyata razı olunca kuşkulanan iplikçi,

— Sakın yumağın içinde başka şey olmasın Hoca? demiş.

Hoca da,

— Yok, devenin başı... karşılığını vermiş.

İplikçi ertesi gün Hoca'yı çarşıda görüp de,

— Yumağın içinden deve başı çıktı, yalan söylemeye utanmıyor musun? deyince Hoca,

— Ben, demiş, doğruyu söyledim sana, devenin başı demiştim ya...

İpe un sermek

Komşusu evine gelip Hoca'dan çamaşır ipini istemiş. Hoca içeri girip bisüre sonra kapıya çıkarak,

— Kusura kalma komşu, ipe un sermişler... demiş.

Komşusu,

— Etme Hoca, hiç ipe un serilir mi? diye sorunca Hoca da,

— Vermeye gönlüm olmayınca, serilir... demiş.

Yorgan gitti kavga bitti

Bir gece kapısının önünde gürültüler duyan Nasrettin Hoca meraklanır. "Senin neyine gerek?" diyen karısına aldırmaz. Yataktan fırlar. Hava da soğuk olduğundan yorganını sırtlanıp kapı önüne çıkar. Orda iki kavgacıyı görüp,

— Etmeyin ayıptır... demesine kalmaz, kavgacılardan biri, Hoca'nın sırtından yorganı kaptığı gibi kaçar. Öteki de kaçar gider. Hoca titreyerek eve dönünce karısı, kavganın nedenini sorar.

Hoca,

— Bizim yorgan içinmiş; yorgan gitti kavga bitti... der.

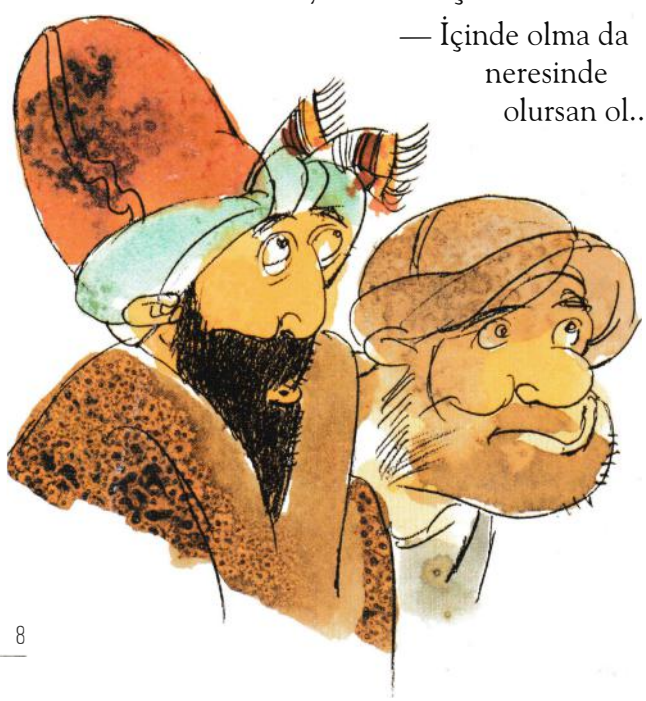
İçinde olma da neresinde olursan ol

Hoca'ya sormuşlar:

— Cenaze götürülürken tabutun ne yanında olmalı: önünde mi ardında mı, sağında mı solunda mı?

Hoca yanıt vermiş:

— İçinde olma da neresinde olursan ol...

Mavi boncuk kimdeyse gönlüm onda

Hoca'nın iki karısı varmış. İkisi de sık sık, "Hangimizi daha çok seviyorsun?" diye Hoca'yı sıkıştırırlarmış. Hoca iki karısına ayrı ayrı birer mavi boncuk verip,

— Sakın bu mavi boncuğu kimseye göstermeyeceksin, verdiğimi kimse bilmeyecek... demiş.

Bigün yine iki karısı birden,

— Hangimizi daha çok seviyorsun? diye tutturunca, Hoca,

— Mavi boncuk kimdeyse, gönlüm onda... demiş.

Dağ yürümezse abdal yürür

Hoca ermiş olduğunu söyleyip övünürmüş. Birisi,

— Ermişsen bir keramet göster bakalım... demiş.

Hoca nasıl bir keramet görmek istediğini sorunca, adam,

— Şu karşıki dağı çağır da, ayağına gelsin... demiş.

Hoca üç kez,

— Gel yanıma koca dağ, geel! diye seslenmiş, sonra da dağa doğru yürümeye başlayınca, adam,

— Hani Hoca, demiş, dağın yerinden kıpırdadığı bile yok...

Dağa doğru yürümekte olan Hoca şu karşılığı vermiş:

— Ben alçakgönüllüyümdür; dağ yürümezse abdal yürür.

abdal: Gezgin derviş

Sen de haklısın

Hoca kadılığı sırasında dinlediği davacıya,

— Haklısın! der.

Arkadan dinlediği davalıya da,

— Haklısın! der.

İçerden konuşulanları dinleyen karısı,

— Efendi, bu nasıl iş? Davacıyı dinledin haklısın, dedin. Sonra tam tersini anlatan davalıya da haklısın, dedin. Bu senin yaptığın haksızlık değil mi? deyince, Hoca bu kez karısına,

— Karıcığım sen de haklısın! der.

Biraz da biz ölelim

O ramazan yaz sıcağına rastlamış. Hoca'yı zengin bir bey iftara çağırmış. Hava sıcak olduğundan, sofraya çorba yerine buzlu hoşaf gelmiş. Bey şaka sever olduğundan, konuklarının önüne birer küçük çay kaşığı koymuş, kendi eline de koca bir kepçe almış. Kepçeyle buzlu hoşafı her içişinde,

— Oooh, öldüm... dermiş.

Hoca bir bakmış, beş bakmış, sonunda dayanamayıp,

— Efendi, demiş, şu kepçeyi elden ele döndürsek de, biraz da biz ölsek...

Ayağını sıcak tut

Hoca'ya, hekimlik bilip bilmediğini sormuşlar.

— Bilirim... demiş.

— Nedir? diye sorulunca da şöyle demiş:

— Ayağın sıcak tut, başını serin,
Kendine bir iş bul, düşünme derin.

Fincancı katırlarını ürkütmezsen

Hoca bigün mezarlıkta gezinirken ayağı kayar, eski ve çökmüş bir mezar çukuruna düşer. Düştüğü yere uzanıp kendi kendine, "Dedikleri doğru mu bakayım, soru melekleri gelecek mi?" der. Az sonra uzaktan çan sesleri, hayvan sesleri, bağrışmalar, konuşmalar duyulur. Bu karışık gürültü gittikçe yaklaşır. Hoca gürültüden korkup, "Galiba ters zamana gelmişim, kıyamet kopuyor, kalkıp bir bakayım..." diyerek birden mezardan fırlayınca, mezar başına gelmiş olan fincan yüklü katırlar birden ürker, çifte atmaya, koşuşmaya başlarlar. Katırların yükü devrilir, fincanlar kırılır. Katırcılar, Hoca'yı yakalayıp neyin nesi olduğunu sorarlar. Hoca da,

— Ben öbür dünyadan geliyorum, bu dünyayı seyre çıkmıştım... der.

Katırcılar, Hoca'yı bir iyice dövüp yara bere içinde koyup katırları toplar, kalan yükü yükler, yola düzülürler.

Hoca kafa göz şişmiş, el ayak patlamış olarak eve gelince, karısı,

— Nedir, sana ne oldu böyle? diye sorar.

Hoca da,

— Öteki dünyadan geliyorum... der.

Bu kez karısı,

— Ya öyle mi, öteki dünyada ne var ne yok? diye sorunca Hoca,

— Fincancı katırlarını ürkütmezsen, herşey yolunda... der.

Dostlar alışverişte görsün

İşsizlik çeken Hoca'ya dostları alışveriş yapmasını salık veriyorlarmış. Hoca da yumurta alıp satmaya başlamış. Yumurtaların dokuzunu bir akçeye alıp, onunu bir akçeye satıyormuş.

— Bu nasıl alışveriş? diye soran dostlarına Hoca,

— Boş durmaktan iyidir, dostlar alışverişte görsün... demiş.

Acemi bülbül bu kadar öter

Hoca bir yemiş bahçesine girip zerdali ağacına çıkar, zerdalileri atıştırırken bahçenin sahibi koşup gelir,

— Orda ne yapıyorsun? diye sorar.

Hoca,

— Ben bülbülüm, burda ötüyorum... der.

Adam,

— Öt de dinleyeyim öyleyse... der.

Hoca sözde bülbül gibi ötmek için çirkin sesler çıkarır.

Bahçe sahibi,

— Bu ne biçim bülbül sesi? deyince Hoca da,

— Acemi bülbül bu kadar öter, der.

Bindiği dalı kesmek

Hoca bir ağaca çıkmış, bindiği dalı kesiyormuş. Alttan geçen biri bunu görüp,

— Hoca, bindiğin dalı kesiyorsun, düşersin sonra... demiş, yürümüş gitmiş.

Hoca bindiği dalı kesince düşmüş. "Bu adam ermiş olacak, düşeceğimi bildi, öleceğimi de bilir..." diye, çarşı pazar dolaşarak o adamı aramaya başlamış. Bulunca da,

— Düşeceğimi bildin, öleceğimi de bilirsin. Söyle ne zaman öleceğim? diye sormuş.

Adam bunu bilmenin olanaksızlığını anlatmaya çalışmışsa da boşuna. Üstelemesi karşısında, başından savmak için,

— Eşeğine odun yükle, dağa yukarı dehle... Eşeğin birinci yellenişinde canının yarısı çıkar. İkinci kez yellendi mi eşek, anla ki tüm ölmüşsün.

Hoca denileni yapar. Eşeğin ilk yellenişinde, "Yarı canım çıktı, yarısı kaldı," der. Az sonra eşek ikinci kez yellenince, "İşte öldüm," diyerek kendini yere bırakır. Gelen giden olmayınca, kasabaya varıp ona buna,

— Ben falan yerde öldüm. Gelin, beni ordan alın da gömün, der.

Kendilerine eğlence çıktı diye sevinen delikanlılar, Hoca'yı yattığı yerden alır, tıpkı ölü gibi teneşire yatırıp yıkar, kefene sarar, tabuta koyarlar. Tabutu mezarlığa götürürlerken biyerde yol ikiye ayrılınca, ordan mı burdan mı gitsinler diye aralarında tartışırlarken Hoca tabutun kapağını kaldırıp başını çıkarır,

— Ben, der, sağlığımda işte şu yoldan giderdim ama şimdi öldüm, nerden isterseniz ordan götürün.

Geç yiğidim geç

Bigün Hoca mezarlıkta dolaşırken, iri bir köpeğin, mezar taşlarından birine siydiğini görünce, sopasıyla hayvanı kovalamaya yeltenip, "Hoşt," diye bağırır. Koca köpek dişlerini gösterip de hırlayınca Hoca alttan alıp,

— Sözüm sana değil, der, geç yiğidim geç!

Buna değmiş buna değmemiş

Hoca eşeğinin heybesine bikaç karpuz koyup dağa odun kesmeye gider. Susayınca karpuzlardan birini keser. Ama ham olduğundan kestiği karpuzu atar. Başka bir karpuz keser. Tatsız çıkınca onu da atar. İşte böyle böyle kestiği karpuzlardan tatlısını yer, tatsızını, hamını atar. Bir de attığı karpuzların üstüne işer.

Bisüre sonra odun kestikçe terler, yorulur, sıcak da iyice bastırdığından susar. Ama kesecek karpuz da kalmamıştır. Bu kez attığı karpuzlara eğilip, "Buna değmiş, buna değmemiş..." diye seçerek ayırır. Az sonra yine, "Değmiş, değmemiş," diye seçip yer. Sonunda attığı karpuzların hepsini yer bitirir.

Anası ağlayacak

Hoca'nın iki oğlundan biri bostancılık yapıyormuş biri de testicilik. Hoca bostancı olan oğluna gidip nasıl olduğunu sormuş. O da şöyle demiş:

— Bu yıl çok bostan ektim. Yağmur yağarsa çok iyi ama yağmazsa, anam ağlayacak.

Öbür oğluna gidip, nasıl olduğunu sormuş. O da şöyle demiş:

— Bu yıl çok testi çamuru kardım. Yağmur yağmaz da testiler kurursa işim iyi, yağmur yağarsa, anam ağlayacak.

Eve dönüşünde karısı, oğullarını sorunca, Hoca,

— Oğlanları bilmem ama demiş, yağmur yağsa da yağmasa da sen ağlayacaksın.

O konuşursa bu da düşünür

Hoca pazarda küçük bir kuşun on altına satıldığını görünce, kendi kendine, "Demek bugünlerde kanatlı hayvanlar çok para ediyor; bu küçük kuş on altın ederse, benim koca baba hindi yüz altın eder..." der. Kümesteki baba hindiyi koltuğunun altına alıp pazara götürür. Fiyatını soranlara,

— Yüz altın! der.

Ama hiçkimse, beş akçeden fazla vermez.

Hoca,

— Bu ne iştir, şu küçük kuşun fiyatı on altın ediyor da, onun yirmi katı büyüklüğündeki benim baba hindime on altın bile veren yok, der.

Pazarcılar,

— Hocam, derler, o küçük kuşun hüneri var; papağandır, konuşur.

Hoca da,

— Bunun da hüneri var, der, o konuşursa bu da düşünür.

Kazın ayağı öyle değil

Nasrettin Hoca, Timur'a götürmek için bir kaz kızartmış. Ama yolda giderken dayanamayıp kazın bir budunu yemiş. Timur sofrada kazın bir ayağının eksik olduğunu görünce,

— Hoca nerde bu kazın bir budu? diye sormuş.

Hoca pencereden bakmış ki çeşme başındaki kazlar, bir ayaklarını karınlarına çekmiş, tek ayakları üstünde dineliyorlar. Hemen kazları Timur'a gösterip,

— İşte, demiş, bizim memleketteki bütün kazlar tek ayaklıdır.

Bu açıklamaya inanmayan Timur, yanına çağırdığı bir adamının kulağına bişeyler fısıldamış. Az sonra dışarda davullar, zurnalar, defler, dümbelekler, ziller çalmaya başlayınca, bunca gürültüden kazlar da korkup kaçışmışlar.

Timur,

— Bak Hoca, demiş, kazın ayağı öyle değil hepsi iki ayaklı...

Hoca,

— Onca gürültü patırtıyı senin için çıkarsalardı, sen de dört ayaklı olurdun... demiş.

Göster marifetini

Mutfak duvarına asılı kalbur kazayla düşüp Hoca'nın canını yakmış. Kızan Hoca bir tekme savurunca fırlayan kalbur bu kez dizine çarpmış. Büsbütün sinirlenen Hocanın yere çarptığı kalbur sıçrayıp bu kez de suratına vurmuş. O sırada kapı çalınıp bir alacaklı gelince Hoca kalbura dönüp,

— Hadi, demiş, tam sırasıdır işte şimdi göster marifetini!

Kendi bildi ve gözü açılmadık sığırcık yavrusu

Hoca'nın oğluna patlıcanı gösterip,

— Bu nedir? diye sormuşlar.

— Gözü açılmadık sığırcık yavrusu... demiş.

Hoca bunu duyunca,

— Vallah ben öğretmedim, demiş, oğlan kendi bildi.

Işığı gören fırlıyor

Karısı doğururken Hoca da mum tutuyormuş. İlk doğanlar ikizmiş. İkizlerin arkasından bir çocuk daha baş gösterince Hoca mumu söndürmüş.

Ebe,

— Aman Hoca ne yaptın? deyince, Hoca da,

— Ne yapayım, demiş, baksana ışığı gören fırlıyor.

Çömlek hesabı

Ramazanın kaçı olduğunu Hoca'ya sık sık sorarlarmış. Hoca da günleri şaşırmamak için hergün çömleğine bir taş atar, soran olursa çömlekteki taşları sayıp, ramazanın kaçı olduğunu söylermiş. Şakacının biri, bunu öğrenip, Hoca'nın çömleğine gizlice bir avuç taş atmış.

Ertesi gün Hoca'ya biri,

— Bugün ramazanın kaçı? diye sorunca, Hoca evine gidip, çömlekteki taşları saymış ki, yüzelli taş var. Kendi kendine, "Bu bizim ramazan, hiçbir zaman bu kadar uzun sürmezdi, şundan bir indirim yapayım hiç olmazsa..." deyip soran adama,

— Bugün ramazanın kırkbeşi... demiş.

Adam,

— Aman Hoca hiç kırkbeş gün çeken ay olur mu? diye sorunca Hoca,

— İyi ki ben yine indirim yaptım, yoksa çömlek hesabına kalsaydı, bugün ayın yüzellisiydi... demiş.

El, elin eşeğini türkü çağıra çağıra arar

Subaşının eşeği kaybolmuş. Subaşı buyrultu çıkarmış ki, herkes kaybolan eşeği arasın diye... İster istemez Hoca da, subaşının eşeğini aramaya başlamış. Hoca hem türkü çığırır, hem gidermiş.

— Ne yapıyorsun böyle? diye sormuşlar.

— Subaşının eşeğini arıyorum... demiş.

— Yahu, bu ne biçim eşek arama? diye soranlara Hoca şöyle demiş:

— El, elin eşeğini türkü çağıra çağıra arar...

Sesi yarın çıkar

Hoca geceleyin, mollası İmad'la evine giderken bir kilidi törpüleyen iki hırsız görürler.

İmad,

— Ne yapıyordu o adamlar? diye sorunca, Hoca,

— Rebap çalıyorlardı... der.

İmad bu kez,

— Ama hiç sesi çıkmıyordu... deyince Hoca da,

— Onun sesi yarın çıkar... diye yanıt verir.

rebap: Bir çeşit telli çalgı

Suyunun suyu

Hoca'ya bir köylü tavşan getirir. Hoca da köylüyü konuk eder, ağırlar, yedirir içirir. Ertesi hafta o köylü yine gelip Hoca'ya,

— Hani sana geçen hafta tavşan getiren köylüyüm ben... der.

Hoca yine ağırlar, önüne sofra koyar.

— Bu içtiğin, geçen hafta getirdiğin tavşanın suyuna çorbadır... der.

Bir hafta sonra Hoca'ya bikaç köylü birden gelir.

— Biz, derler, hani iki hafta önce sana tavşan getiren biri vardı ya, onun köyündeniz, komşularıyız.

Hoca bunları da konuklar, olanını önlerine koyar, yedirir içirir.

Daha ertesi hafta yine bikaç köylü daha gelir. Hoca,

— Siz, kimlerdensiniz? diye sorar.

Köylüler,

— Biz, derler, hani üç hafta önce sana tavşan getirenin komşuları gelmişti ya, biz de o tavşan getiren köylünün komşularının komşularıyız.

Hoca bunların önüne bir tas dere suyu getirip koyar, buyur eder.

Şaşıran köylüler,

— Bu nedir efendi? diye sorunca Hoca,

— Bu da, der, tavşanın suyunun suyu.

Koyduğum yerde otluyorsun

Hoca dağda kestiği odunu eşeğine yüklemiş. Baltasıyla abasını da odunların üstüne koyup eşeğine,

— Sen düz yoldan gelirsin, ben dağ yolundan kestirme gideceğim... demiş.

Eve gelince, bakmış ki eşek yok... Eh, uzun yoldan geliyor, gecikir diye düşünmüş. Akşam olmuş, yine eşek dönmemiş. Yolu kaybetmiştir diyerek, eşeğini aramaya başlamış. Araya araya, bıraktığı yere varınca, bakmış ki, eşek orda otlayıp duruyor. Ama semerin üstünde ne balta var, ne aba... Hemen eşeğin semerini çözüp kendi sırtına almış. Eşeğin kulağına da,

— Sen hâlâ koyduğum yerde otluyorsun, demiş; baltamla abamı getir, kendi semerini al!..

Yoksulun malı gözü önünde gerek

Hoca bigün çağrılı olduğu bir düğün evinde, buyur edildiği sofraya otururken, çiğnediği sakızı ağzından çıkarıp burnunun ucuna yapıştırmış. Ordakiler,

— Aman Hoca, o nedir öyle? diye sorunca Hoca,

— Ne yapayım, demiş, yoksulun malı gözü önünde gerek!

Umut bir şu dağın ardında

Eşeğini yitiren Hoca hem arar hem de türkü söylermiş. Böyle ne yaptığını soranlara,

— Eşeğimi yitirdim de arıyorum... demiş.

— Aman Hoca, demişler, bu ne biçim eşek arama böyle, türkü söyleyerek.

Hoca o zaman,

— Bir umudum şu dağın ardında, demiş, orda da bulamazsam, o zaman dinleyin siz bendeki gümbürtüyü...

Hergün bayram olsa

Bir kıtlık zamanı Hoca'nın yolu bir köye varır. Bir de bakar ki o köyde herkes baklava börek yemekte, şeker emip lokum yutmakta, şerbet şurup içmekte.

— Herkes açlıktan kırılırken, burdaki bu bolluk nedir? diye sorar.

Köylüler,

— Bre adam, sen hiç gününü bilmez misin? Bugün bayram olduğundan herkes varını yoğunu ortaya dökmüş yiyip içmekte... deyince Hoca,

— Vara hergün bayram olsa da, halk da hiç sıkıntı çekmese... der.

Ne sen sor ne ben söyleyeyim

Adamın biri Hoca'ya bir kutu emanet etmiş. Adam epiy zaman görünmeyince, Hoca meraklanıp kutuyu açmış. İçinde bal varmış. Dayanamamış, balı yiyip bitirmiş. Bir zaman sonra adam gelip emanet ettiği kutuyu almış ama kutu hafif...

— Hocam bu kutu neden böyle hafiflemiş dersin? diye sorunca Hoca,

— Orasını ne sen sor, ne ben söyleyeyim... demiş.

Ölme eşeğim ölme, yoncalar bitsin

Bir kış Akşehir'de görülmemiş kıtlık varmış. İnsanlara yiyecek, hayvanlara yem bulunamaz olmuş. Hoca sevgili eşeğine, kendi boğazından arttırır, kepek filan verirmiş. Ama bigün bakmış ki zavallı eşek nerdeyse nalları dikecek. Hayvanın kulağına eğilip şöyle demiş:

— Ölme eşeğim ölme, yaz gelsin de yoncalar bitsin. Ben de yerim, sen de yersin.

Kuşa benzetmek

Hoca bir sulak tarlada bir leylek yakalayıp evine getirmiş. Leyleğin biçimini beğenmediği için biraz gagasından biraz ayaklarından biraz da kanatlarından kesip,

— Hah işte, demiş, bak şimdi kuşa benzedin!

Testiyi kırdıktan sonra neye yarar

Hoca eline testiyi tutuşturduğu oğluna iki tokat attıktan sonra,

— Testiyi kırmadan pınardan su doldur da gel! demiş.

Karısı,

— Testiyi daha kırmadan çocuğa dayak atılır mı hiç... deyince Hoca da,

— A kadın, demiş, testiyi kırdıktan sonra tokadı atmışsın neye yarar...

Düğünden gelişini de bilirim

Hoca akşam evine dönünce karısını yine somurtkan görür.

— Yine neyin var yüzün gülmüyor... Neden suratını asmışsın? diye sorar.

Karısı,

— Başsağlığına gitmiştim, ölü evinden geliyorum da ondan... deyince,

Hoca,

— İyi ama karıcığım, der, ben senin düğün evinden gelişini de bilirim.

Unun var, yağın var, şekerin var, helva yapıp yesene

Parasız bigününde canı çok helva isteyen Hoca bakkala gidip sormuş:

— Unun var mı?

— Var.

— Yağın var mı?

— Var.

— Şekerin de var mı?

— O da var.

O zaman Hoca,

— Be adam, demiş, öyleyse neden helva yapıp yemiyorsun?

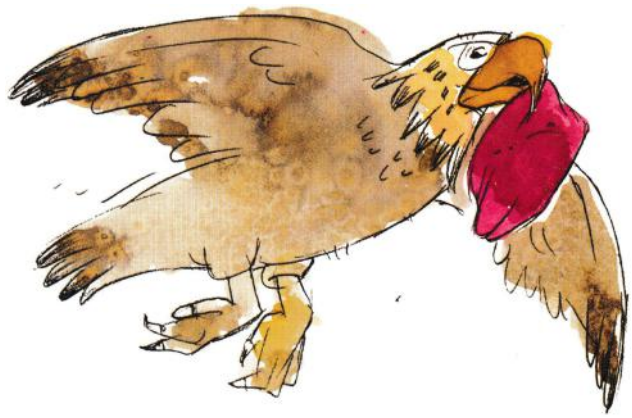
İşi sağlam kazığa bağlayınca nasıl da gülersin

Hoca'nın uzun zamandanberi borcunu bitürlü ödeyemediği alacaklısı, bir sabah kapısına dayanır. Parasını ister. Hoca,

— Hiç boşuna kaygılanma, der, gece karımla düşündük danıştık, sonunda sana borcumuzu ödemenin yolunu bulduk. Kapımızın önüne çalı dikeceğiz. Kasabanın davarı, sabah akşam bizim kapının önünden geçerken çalılara sürtüneceklerinden, yünleri hep çalılarda kalacak. Karım çalılara takılmış yünleri toplayacak, eğirecek, bükecek, iplik yapacak. Ben de bunları iplikçiye satacağım. İşte bunun kazancından sana olan borcumu ödeyeceğim.

Bu sözleri duyunca kızgınlığı yatışan alacaklı kahkahayı savurur. O zaman Hoca şöyle der:

— Gidi açıkgöz seniii... İşi sağlam kazığa bağlayınca nasıl da gülersin.

Tarifesi bende

Hoca ciğer almış evine giderken karşılaştığı bir dostu ona, ciğer yahnisinin nasıl pişirileceğini anlatmış. Hoca,

— Aklımda tutamam, şunun tarifini bir kâğıda yaz, demiş.

Adam da yazıp vermiş.

Hoca bir elinde ciğer, öbür elinde de yahni tarifesi, dalgın dalgın evine giderken, arkasından süzülen bir çaylak ciğeri kapıp havalanmış. Hoca bir zaman boşu boşuna koşmuşsa da, havadaki çaylağı nasıl olsa yakalayamayacağını anlayınca, elindeki kâğıdı havaya doğru uzatıp çaylağa seslenmiş:

— Boşuna kaptın ciğeri. Tarifesi bende!

Kendim yaptım ama ben de beğenmedim

Hoca'ya,

— Hiç buluşun var mı? diye sormuşlar.

Hoca,

— Var, demiş, karla ekmek yemek benim buluşumdur ama ben yaptım, ben de beğenmedim.

Ya kokusu

Bir toplulukta adamın biri kendini tutamayıp seslice yellenince, ayağını yere sürtüp yellenmeye benzer bir ses daha çıkarmış ki, yellendiği anlaşılmasın.

Hoca,

— Hadi sesini benzettin, demiş, ya kokusu?

Aklımda duracağına karnımda dursun

Hoca'nın karısı bayram günü tatlı yapmış. Akşam güle söyleşe yemişler. Kalanını da ertesi gün yemek üzere bırakmışlar. Uykuları gelince yatmışlar. Ama Hoca'yı uyku tutmamış. Sonunda, karısını dürtüp uyandırmış.

— Hanım kalk, çabuk şu tatlıyı getir... demiş.

Kadın tatlıyı getirmiş. İkisi birlikte yiyip tatlıyı bitirince Hoca,

— Hadi şimdi yatıp uyuyalım, demiş, aklımda duracağına, karnımda dursun.

Ağaçtan öteye yol görünür belki

Uzaktan gelen Hoca'yı gören çocuklar, aralarında şöyle düzen kurmuşlar. Sözde şu ağaca çıkılır, çıkılmaz, diye bahse girecekler. Hoca'ya da söyleyecekler. Hoca çıkabileceğini iddia edince, ağaca çıkan Hoca'nın pabucunu alıp kaçacaklar.

Hoca yanlarına gelince,

— Kimse bu ağaca çıkamaz, diyoruz, sen ne dersin? diye sormuşlar.

Hoca,

— Ben çıkarım, demiş.

— Yiğitsen çık da görelim.

Hoca pabuçlarını çıkarıp koynuna soktuktan sonra ağaca tırmanmaya başlamış. Çocuklar,

— Niye pabuçlarını koynuna koydun? diye sorunca Hoca,

— Ne olur ne olmaz, demiş, belki ağaçtan öteye yol görünür.

Bana görünme de

Hoca'yı çok çirkin bir kadınla evlendirmişler. Evliliklerinin ilk sabahı Hoca sokağa çıkarken karısı,

— Erkek akrabalarınızdan kimlere görüneyim, kimlere görünmeyeyim? diye sorunca Hoca,

— Bana görünme de, demiş, kime görünürsen görün.

Keramet kavuktaysa

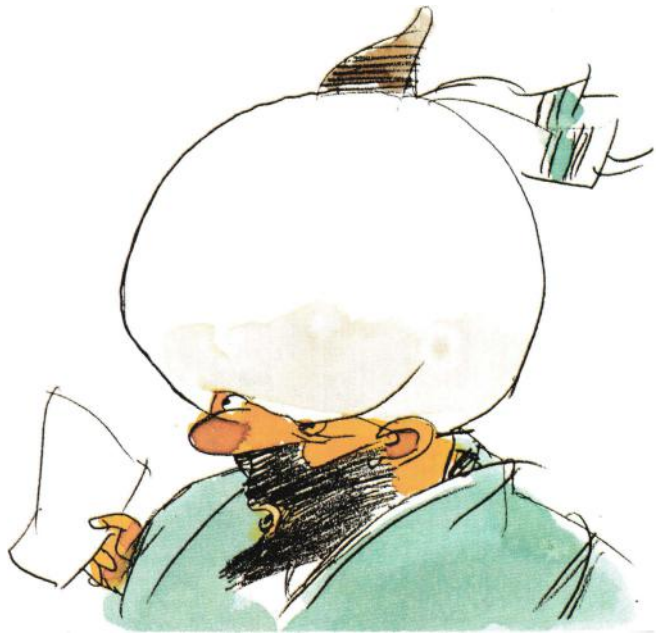
Okuryazar olmayan birisi, kendisine gelen mektubu Hoca'ya götürür, okuması için rica eder. Hoca evirir çevirir mektubu, adama,

— Bu mektubu ben okuyamadım, başka birine okut... der.

Adam,

— Bir de hoca olacaksın, başındaki o koskoca kavuktan utan! deyince, Hoca başından çıkardığı kavuğunu adamın kafasına geçirip,

— Keramet kavuktaysa, hadi sen oku bakalım... der.

Al aptesini ver pabucumu

Hoca derede aptes alıyormuş. Sol ayağını da yıkayıp aptesini tamamlarken bir de bakmış ki pabucunun teki dere suyuna kapılmış gidiyor. Yakalamak için seğirtmişse de, derenin derin yerine gelince akıntıda giden pabucuna baka kalmış. Derenin bu yaptığına öyle kızmış ki, dereye ardını dönüp yellendikten sonra,

— Al aptesini, ver pabucumu, demiş.

Not: Yellenince aptes bozulur

Geçinmeye niyetim yok ki adını öğreneyim

Hoca'ya karısının adını sormuşlar.

— Bilmiyorum, demiş.

— Kaç yıllık evlisin? demişler.

— Yirmibeş, demiş.

— Yahu, insan bunca yıllık karısının adını öğrenmez mi? diye sormuşlar.

— Geçinmeye niyetim yoktu ki adını öğreneyim... demiş.

Gençliğini de bilirim

Bigün Hoca ata binmek isterse de, at boylu olduğundan binemez. Kendi kendine,

— Hey gidi gençlik heey! der.

Sonra çevresine bakınıp kimseler olmadığını görünce,

— Palavrayı bırak, der, ben senin gençliğini de bilirim.

Ya tutarsa

Hoca biraz yoğurt mayası alıp Akşehir gölüne gitmiş. Mayayı göle atmış. Bunu gören birisi,

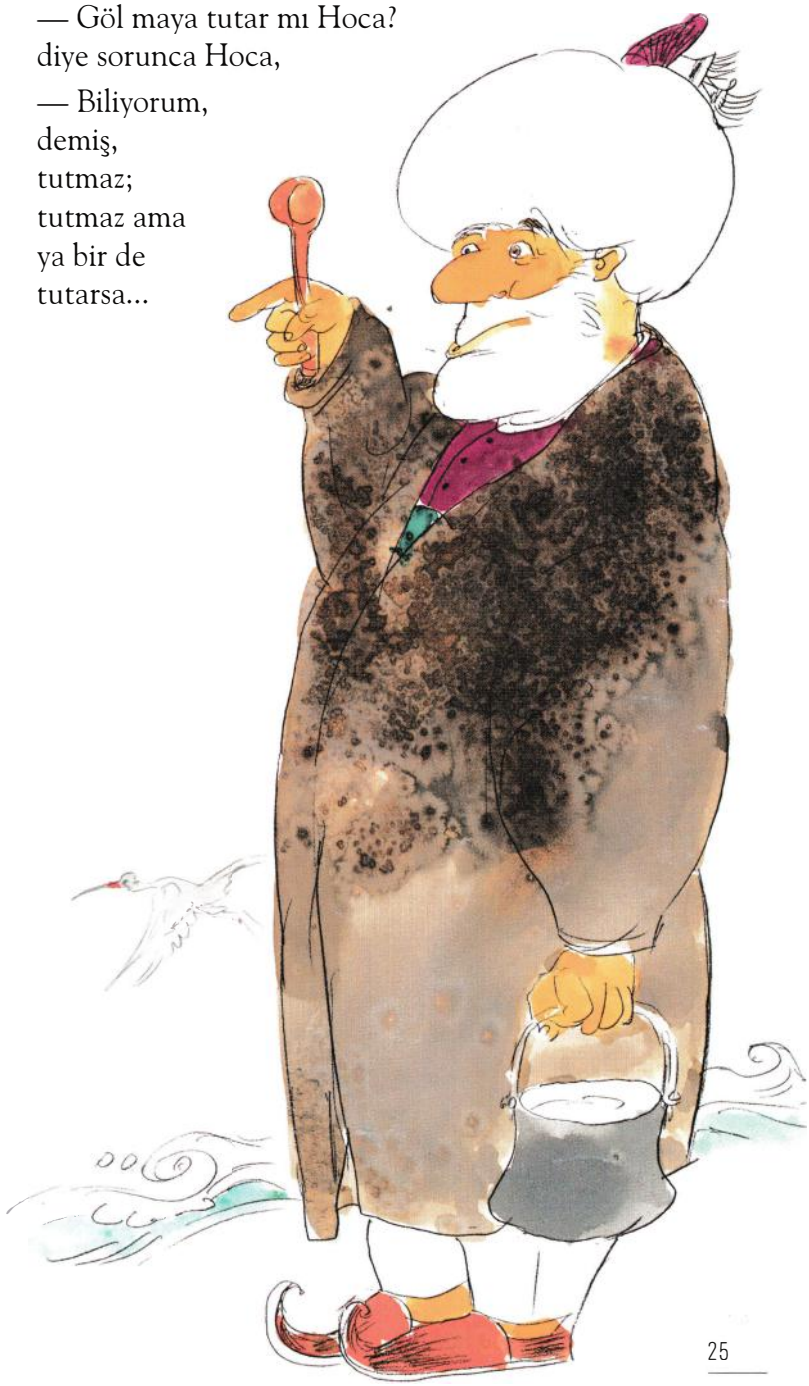
— Ne yapıyorsun Hoca? diye sormuş.

— Göle maya çalıyorum, demiş.

Şaşıran adam,

— Göl maya tutar mı Hoca? diye sorunca Hoca,

— Biliyorum, demiş, tutmaz; tutmaz ama ya bir de tutarsa...

Eşeğin sözüne mi benim sözüme mi

Bir komşusu Hoca'dan, kısa bir işi için eşeğini ister.

Hoca,

— Değirmene gitti, burda değil... derken, ahırdaki eşek anırır.

O zaman komşu,

— Hani burda değildi, anırıyor işte... deyince, Hoca da şöyle der:

— Şu ak sakalımla benim sözüme inanmıyorsun da, bir eşeğin sözüne mi inanıyorsun.

Kara kaplı kitap

Nasrettin Hoca kadılık ederken bir adam gelip,

— Sizin inek bizim ineği karnından süsmüş, öldürmüş... der.

Hoca,

— Süsen ineğin sahibinin bunda bir suçu yoksa hiçbişey gerekmez... der.

Adam, bu kararı duyunca,

— Yanlış söyledim kadı efendi, der, ölen inek bizimki değil, sizinki; öldüren de bizimki...

Hoca,

— Hmm, şimdi iş değişti, der, muhzıra seslenir, indir raftan şu kara kaplı kitabı bakalım.

muhzır: Eskiden ilgililerin mahkemede bulunmasını sağlayan görevli

Haspaya yaraşır

Hoca camide vaaz ederken, kadınların boyanmalarının günah olduğunu söylüyormuş. Dinleyenlerden biri, kendi karısının da boyandığını söyleyince Hoca,

— Ama yaraşır haspaya! demiş.

Buyrun cenaze namazına

Hoca bir topluluğa, Timur'un kıyıcılığını anlatıyor, Timur'a verip veriştiriyormuş. Kılık değiştirip derviş kılığına girmiş olan Timur da, o topluluk arasındaymış. Hoca'nın kendisi için atıp tutması karşısında,

— Çok ileri gitmedin mi? demiş, benim bildiğime göre, o dediğin adam, senin anlattığın kadar da kötü birisi değildir.

Hoca kuşkulanıp,

— Sizin memleket neresidir? diye sormuş.

Derviş,

— Maveraünnehir... demiş.

Hoca iyice işkillenip,

— Adınızı sorabilir miyim? demiş.

Derviş,

— Timur... demiş.

Dizlerinin bağı çözülen Hoca,

— Yoksa Emir'liği de var mı? diye sormuş.

— Evet, Emir Timur... demiş derviş.

O zaman Hoca ordakilere,

— Ey Müslümanlar, hadi buyrun cenaze namazına! demiş.

Not: Bu gülüt, 4. Murat için de anlatılır

Allah taksimi mi kul taksimi mi

Cevizleri bölüşmek yüzünden aralarında kavga çıkan çocuklar Nasrettin Hoca'ya gitmişler.

Hoca,

— Kul taksimi mi istersiniz, Allah taksimi mi? diye sorunca, daha haklı olur diye, çocuklar Allah taksimi istemişler.

Hoca kimine bir avuç, kimine bir, kimine iki ceviz verip kimine de hiç vermeyince, çocuklar,

— Hiç Allah taksimi böyle olur mu Hoca amca? diye karşı koymuşlar.

Hoca da çocuklara,

— Görmüyor musunuz, demiş, köy ağasının koca bir sürüsü, muhtarın elli davarı, bakkalın yirmi koyunu, Ahmet'in bir ineği, benim bir eşeğim var, Kel Mehmet'in hiçbişeyi yok.

Kördöğüşü

Cami kapısında körler dizilmişler. Hoca da mollalık (öğrencilik) zamanında ordan geçerken, avucundaki bozuk paraları şakırdatarak körlere,

— Alın bu paraları da aranızda bölüşün, deyip ne yapacaklarını seyre başlamış.

Körler sana verdiydi, bana verdiydi, çıkar keseyi, kese sende, filan diyerek tokat tekme birbirlerine girişince Hoca,

— Demek kördöğüşü böyle oluyor, demiş.

Hırsızın hiç mi suçu yok

Hoca'nın eşeği çalınmış. Komşuları bunu duyunca birisi,

— Bu çürük ahır kapısını neden değiştirmedin Hoca? demiş.

Başka biri,

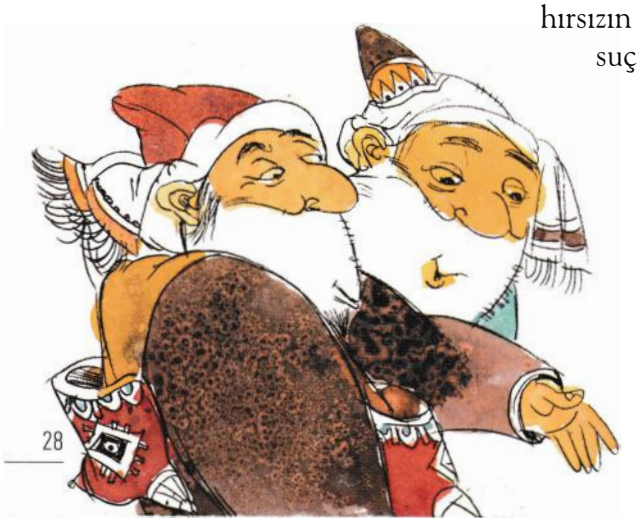
— Üstelik kapıyı kilitlememişsin... demiş.

Bir başkası,

— Hırsız ahıra girip eşeği alır götürür de insan uyanmaz mı, bu ne ağır uyku Hoca! demiş.

Kısacası herkes bitürlü söylemiş. Hoca da bunalıp,

— Yahu komşular insaf edin, demiş, bütün kabahat yalnız bende mi, hırsızın hiç mi suçu yok?

Bilenler bilmeyenlere öğretsin

Hoca vaaz için kürsüye çıkar. Camideki topluluğa,

— Size ne anlatacağımı biliyor musunuz? der.

Vaazı dinlemeye gelenler,

— Nerden bilelim, bilmiyoruz... derler.

Hoca,

— Bilmiyorsanız ne diye boşu boşuna anlatayım... diyerek kürsüden inip gider.

Bir başka zaman yine camiye vaaza gelir, kürsüye çıkar. Yine topluluğa sorar:

— Size ne anlatacağımı biliyor musunuz?

Geçenkinden ders aldıklarından,

— Biliyoruz... derler.

O zaman Hoca,

— Biliyorsanız ne diye anlatayım boşu boşuna... deyip yine kürsüden inip gider.

Yine bigün vaaz için gelir camiye, kürsüye çıkar. Aynı soruyu sorar:

— Ey dinleyiciler! Size ne anlatacağımı biliyor musunuz?

Vaazı dinlemeye gelenler, önceden sözleşip öğütleştikleri üzere şöyle derler:

— Kimimiz biliyoruz, kimimiz de bilmiyoruz.

Hoca,

— Öyleyse, der, boşuna zamanınızı almayayım da işten güçten kalmayın. Bilenler, bilmeyenlere öğretsin...

Görüp göreceğin rahmet bu

Hoca kapısının önüne diktiği fidanın dibine işedikten sonra,

— Görüp göreceğin rahmet (yağmur) işte bu... demiş.

Sahibi ölmüş eşeği kurtlar yer

Hoca bir kış günü odun kesmeye dağa gider. Hava çok soğuk olduğundan eli ayağı donup da tutmaz olunca, kendi kendine, "Canım çekiliyor, öldüm ben..." deyip yere uzanır. O sırada kurtlar gelir, Hoca'nın eşeğine saldırır. Hoca başını çevirip kurtlara,

— Yiyin yiyin, der, sahibi ölmüş eşeği kurtlar yer!

Elin ağzı torba değil ki büzesin

Hoca oğlunu eşeğe bindirmiş, kendi de yayan, köye gidiyormuş. Karşıdan gelip geçenler aralarında şöyle demişler:

— Yaşlı adam yayan gidiyor, delikanlı da utanmadan eşeğe binmiş. Dünya tersine dönmüş.

Bu sözleri işiten Hoca oğlunu indirmiş, kendi binmiş eşeğe. Bisüre sonra yol kıyısında oturan bikaç kişinin şöyle dediklerini duymuş:

— Koca herif eşeğe binmiş utanmadan, ufacık çocuğu yaya bırakmış. İnsanoğlunda hiç acıma diye bişey kalmamış.

Hoca bu kez oğlunu da yanına alıp ikisi birlikte eşeğin sırtında gitmeye başlamışlar. Çok geçmeden yine bikaç köylüyle karşılaşmışlar. Köylülerden biri, ötekilere şöyle demiş:

— Yahu, şu cılız eşeğe ikisi birden binmiş. Amma insafsızlık! Zavallı hayvanın beli kırılacak.

Bu sözleri de duyan Hoca kendisi de inmiş eşekten, oğlunu da indirmiş. Eşek önde, onlar arkada köyün yolunu tutmuşlar. Köye yaklaştıklarında yoldan geçenlerden biri, öbürlerine şöyle demiş:

— Şu aptallara bakın, eşek salına salına gidiyor, onlar eşeğin ardından yayan yapıldak gidiyorlar. Ne akılsız bunlar...

Bu sözleri de duyan Hoca oğluna,

— Duydun ya, demiş, en iyisi kendi bildiğini yapmak; kimseye yaptığını beğendiremezsin; elin ağzı torba değil ki büzesin.

Katırın gittiği yerde

Kendini usta bir binici sanan Nasrettin Hoca bigün huylu bir katıra binmiş, at üstünde bir arkadaşıyla pazara gidiyordu. Hoca huylu katırı bitürlü istediği yöne çeviremiyordu. Katır almış başını başka bir yöne doğru gitmekteydi. Arkadaşı arkasından seslendi:

— Hoca, nereye böyle?

Hoca yanıtladı:

— Katırın gittiği yere!

Damdan düşen halden bilir

Hoca evinin damından düşer. Konu komşu başına üşüşüp,

— Nasılsın? Ağrın sızın var mı? Kırık incik var mı? diye sormaya başlarlar.

Hoca şöyle der:

— İçinizde damdan düşmüş olan var mı? Ne desem boş... Ancak damdan düşen halden bilir.

İtleri salmışlar taşları bağlamışlar

Hoca karakışta bir köyden geçerken üstüne azgın köpekler saldırınca, köpeklere atmak için yerdeki taşları almak istemiş ama buz tutan çamurdaki taşların hiçbirini sökememiş.

— Hey Tanrım, demiş, bu ne biçim köy, itleri salmışlar da taşları bağlamışlar.

Sen içerden ben dışardan

Hoca huylu eşeğini pazara götürüp satışa çıkarmış. Hayvan cambazı, Hoca'nın eşeğini satarken öyle övmüş, göklere çıkarmış ki alıcılar toplanıp pey sürmeye başlamışlar. İşte o zaman eşeğinin değerini anlayan Hoca da kendini tutamayıp pey sürmeye başlamış. Kim artırsa, Hoca daha çok artırıyormuş. Sonunda, Hoca'nın üstünde kalmış. Hoca cambaza parayı vermiş, yine eşeğini satın alıp gelmiş evine. Karşılayan karısı, o gün yaptığını coşkuyla anlatmaya başlamış:

— Yoğurtçu geçiyordu kapıdan. Yarım okka yoğurt istedim. Ama yoğurtçuya göstermeden altın bileziğimi çıkarıp terazinin dirhem gözüne koydum. Herif, fazladan yoğurt verdiğini fark etmedi bile.

Hoca,

— Ha gayret karıcığım, demiş, sen içerden ben dışardan evi pek güzel idare ediyoruz.

Sana göre hava hoş

Hoca geceleyin kapısının önünde bir patırtı işitip kulak vermiş. Dışarda iki haydut şöyle konuşuyorlarmış: "Evine girip Hoca'yı boğazlayalım. Oğlağını kesip karnımızı doyuralım. Karısını da dağa kaldırıp keyfedelim."

Hoca,

— İmdaaat! diye bağırınca, iki haydut kaçmış ama karısı da,

— Amma da ödlekmişsin! diyerek Hoca'yı küçümsemiş.

Hoca,

— Elbet, demiş, sana göre hava hoş... Ne olacaksa oğlakla bana olacaktı.

Yoksa ben bilirim yapacağımı

Hoca konuk olarak bulunduğu bir köyde heybesini yitirmiş. Köy kahvesindekilere,

— Bana bakın, demiş, ya heybemi bulursunuz yada ben yapacağımı bilirim.

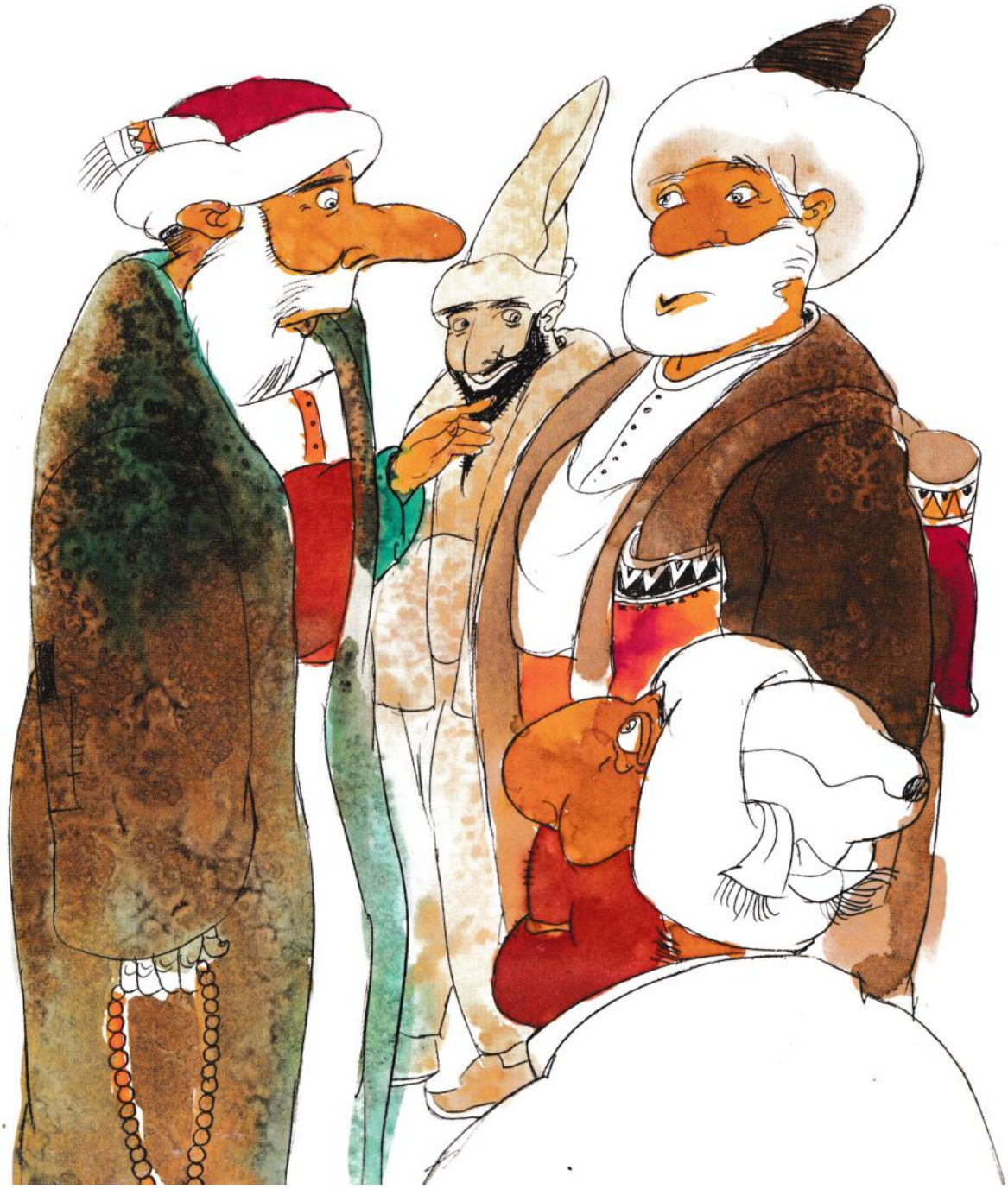
Köylüleri bir korkudur, bir telaştır almış. Muhtar köylüleri sıkıştırmış. Sonunda, Hoca'nın heybesi bulunmuş.

Muhtar,

— Hocam demiş, bize, "Yoksa yapacağımı bilirim!" diyordun. Çok merak ettik de, heybeni bulamasaydık, ne yapacaktın?

Hoca şöyle demiş:

— Ne yapayım, evde eski bir kilim vardı, o kilimden bir heybe yapacaktım.

Dizin

Acemi bülbül bu kadar öter 12
Ağaçtan öteye yol görünür belki 24
Aklımda duracağına karnımda dursun 24
Al aptesini ver pabucumu 25
Allah taksimi mi kul taksimi mi 27
Anası ağlayacak 14
Ayağını sıcak tut 10
Bana görünme de 24
Bilenler bilmeyenlere öğretsin 28
Bindiği dalı kesmek 12
Biraz da biz ölelim 10
Buna değmiş buna değmemiş 13
Buyrun cenaze namazına 26
Çömlek hesabı 16
Dağ yürümezse abdal yürür 8
Damdan düşen halden bilir 30
Devenin başı 6
Dostlar alışverişte görsün 11
Düğünden gelişini de bilirim 21
El, elin eşeğini türkü çağıra çağıra arar 16
Elin ağzı torba değil ki büzesin 29
Eşeğin sözüne mi benim sözüme mi 26
Fincancı katırlarını ürkütmezsen 10
Geçinmeye niyetim yok ki adını öğreneyim 25
Geç yiğidim geç 12
Gençliğini de bilirim 25
Görüp göreceğin rahmet bu 29
Göster marifetini 15
Haspaya yaraşır 26
Hergün bayram olsa 20
Hırsızın hiç mi suçu yok 28
İçinde olma da neresinde olursan ol 8
İpe un sermek 7
Işığı gören fırlıyor 16
İşi sağlam kazığa bağlayıncaı nasıl da gülersin 22
İtleri salmışlar taşları bağlamışlar 30
Kara kaplı kitap 26
Katırın gittiği yerde 30
Kazın ayağı öyle değil 14
Kendi bildi ve gözü açılmadık sığırcık yavrusu 16
Kendim yaptım ama ben de beğenmedim 22
Keramet kavuktaysa 24
Kördöğüşü 28
Koyduğum yerde otluyorsun 18
Kuşa benzetmek 20
Mavi boncuk kimdeyse gönlüm onda 8
Ne sen sor ne ben söyleyeyim 20
O konuşursa bu da düşünür 14
Ölme eşeğim ölme, yoncalar bitsin 20
Parayı veren düdüğü çalar 6
Sahibi ölmüş eşeği kurtlar yer 29
Sana göre hava hoş 30
Sen de haklısın 9
Sen içerden ben dışardan 30
Sesi yarın çıkar 17
Suyunun suyu 18
Tam açlığa alışacakken 6
Tarifesi bende 22
Testiyi kırdıktan sonra neye yarar 20
Umut bir şu dağın ardında 19
Unun var, yağın var, şekerin var, helva yapıp yesene 22
Ya kokusu 23
Ya tutarsa 25
Ye kürküm ye 6
Yoksa ben bilirim yapacağımı 31
Yoksulun malı gözü önünde gerek 18
Yorgan gitti kavga bitti 8

AZİZ NESİN

Nasrettin Hoca

GÜLÜTLER

Ya hiç sopa yemedin ya sayı saymasını bilmiyorsun

Timur her nedense bigün Nasrettin Hoca'ya çok kızdığından, adamlarına,

— Yatırın Hoca'yı, ayaklarına binbeşyüz sopa vurun demiş.

Hoca gülmeye başlayınca,

— Neden gülersin? diye sormuş Timur.

Hoca,

— Efendim, demiş, siz ya hiç sopa yemediniz ya sayı saymasını bilmiyorsunuz.

YAŞ CETVELİ

5 6 7 8 9

ISBN 978-605-4702-15-2

9 786054 702152

ÇOCUK CENNETİ KİTAPLIĞI

NESİN YAYINEVİ

12,00 TL (KDV dahil)